

KORT OM...

Främjande av fred och säkerhet

Krig och våldsamma konflikter är det allvarigaste hindret för utveckling i många fattiga länder. Bland Sidas samarbetsländer är 75 procent präglade av pågående eller just avslutade konflikter. I flera andra länder riskerar våldsamma konflikter att bryta ut. Sida stödjer tre typer av insatser för att främja fred och säkerhet: främjande av dialog, främjande av säkerhet och främjande av strukturell stabilitet.

Varför ger Sverige stöd till främjande av fred och säkerhet?

Trots att många fattiga länder på ett eller annat sätt är drabbade av inbördeskrig går utvecklingen åt rätt håll. Mellan 1992 och 2003 minskade antalet våldsamma konflikter i världen med 40 procent. Antalet dödsfall till följd av konflikter sjönk också kraftigt.

Ändå fortsätter krig och våldsamma konflikter att vara ett av de största hoten mot utveckling och fattigdomsbekämpning. En förutsättning för hållbar utveckling är nämligen stabil fred.

Det finns inget självklart samband mellan fattigdom och våldsamma konflikter. Men ekonomin påverkas nästan alltid negativt vid inbördeskrig och särskilt hårt drabbas jordbrukssektorn. Dessutom leder de till stora mänskliga förluster i form av dödsfall i strid, ökad spädbarnsdödlighet och allmänt försämrat hälsotillstånd.

I länder som befinner sig i en så kallad postkonfliktsituation kan det råda stor osäkerhet och oro. När staten inte kan garantera sina medborgare säkerhet riskerar inte minst fattiga människor att utsättas för våldsbrott.

Under perioden 1980–1990 ökade till exempel antalet mord såväl i Afrika och Latinamerika som i Östeuropa och Centralasien med mellan 50 och 100 procent. En sådan situation leder också ofta till uteblivna investeringar och minskad ekonomisk utveckling.

Med dagens bredare säkerhetsbegrepp ses utvecklingssamarbete som allt viktigare för fred och säkerhet. För att belysa kopplingen mellan fattigdom och osäkerhet används också begreppet mänsklig säkerhet, som betonar människors rättigheter och behov. Ur ett utvecklingsperspektiv är skydd och »empowerment« de två huvudaspekterna av mänsklig säkerhet. Det handlar om att skydda människor från fara och ge dem möjlighet (»empower«) att utveckla sin potential och till fullo delta i beslutsfattandet.

Ur ett mångdimensionellt fattigdomsperspektiv innebär fattigdom inte enbart brist på materiella tillgångar utan också brist på makt och valmöjligheter. I stor utsträckning sammanfaller därför fattigdomsbekämpning och strävan efter mänsklig säkerhet.

Vad gör Sida för att främja fred och säkerhet?

Sveriges politik för global utveckling har åtta huvuddrag, det vill säga huvudsakliga inriktningar, som visar fattigdomens många dimensioner. Ett av huvuddragen är konflikthantering och säkerhet.

Av Sidas samarbetsländer är 75 procent präglade av en pågående eller just avslutad konflikt. I flera andra länder riskerar inbördeskrig att bryta ut. De flesta svenska insatser för att främja fred och säkerhet sker i Afrika, följt av Latinamerika och Asien.

Allt utvecklingssamarbete påverkar och påverkas av konflikter. I värsta fall kan insatserna göra mer skada än nytta och allt utvecklingssamarbete måste därför vara konfliktkänsligt.

Inom utvecklingssamarbetet har man blivit allt mer medveten om vikten av att arbeta i och med konflikter, i stället för att försöka arbeta runt dem.

För att försäkra sig om att utvecklingssamarbetet bidrar konstruktivt i en konfliktsituation har Sida fastslagit tre grundläggande förhållningssätt som ska genomsyra arbetet:

- *Riskmedvetenhet.* Att förstå och föregripa de konsekvenser som våldsamma konflikter och stor osäkerhet kan få för utvecklingssamarbetet i det konfliktdrabbade området.
- *Konfliktkänslighet.* Att utvecklingssamarbetet inte påverkar konflikten negativt, det vill säga inte bidrar till att öka spänningarna mellan parterna i en konflikt.

- *Främjandet av fred och säkerhet.* All verksamhet som är inriktad på att förändra attityder och beteenden hos parter i en konflikt eller på att komma tillrätta med de bakomliggande orsakerna till konflikten. Det kan till exempel handla om att utforma hus- och vägbyggen på ett sätt så att relationen mellan olika grupper förbättras eller att involvera marginaliserade grupper i demokratiseringsprocessen. Det kan också handla om att utvidga jordbruksprogram till att även omfatta tvister om markrättigheter.

Sida stödjer tre typer av insatser för att främja fred och säkerhet.

Främjande av dialog

Målet för dialogfrämjande insatser är att förändra attityder och skapa eller förbättra förutsättningarna för dialog, förhandling och fredlig konfliktlösning. Det kan till exempel röra sig om aktiviteter kring våldskultur, utbildning, mediernas roll, försoning, medling på lokal nivå och andra insatser för att skapa opinion och öka medvetenheten. Ett konkret exempel är stöd till Liv- och fredsinstitutets arbete med dialog och försoning på

gräsrotsnivå i flera afrikanska länder. Ett annat exempel är stödet till FN:s utvecklingsprogram UNDP för genomförandet av ett lokalt försoningsprojekt i Liberia. Syftet med projektet är att främja hållbar fred genom försoning och samarbete över de sociala och etniska gränserna.

Främjande av säkerhet

Ett annat viktigt område är insatser för att förändra beteenden och bidra till ett bättre skydd för individer och grupper som drabbas av våldsamma konflikter. Det kan röra sig om civil fredsövervakning, spridning av korrekt information och avvapning, demobilisering och återintegrering av före detta stridande i samhället. Det kan också handla om insamling och förstörelse av vapen samt om minröjning. Exempel på insatser är stöd till valprocesserna och till minröjning i Irak och Afghanistan. Sida ger också stöd till Rädda barnens arbete i Darfur i Sudan med att demobilisera och återanpassa före detta stridande i samhället. Sida stödjer också FN:s barnfond Unicef i arbetet med att öka upplysningen och medvetenheten om minor.

Främjande av strukturell stabilitet

Sida stödjer dessutom insatser för att komma tillrätta med strukturella eller bakomliggande orsaker till våldsamma konflikter och osäkerhet. På ett konkret plan kan det till exempel röra sig om initiativ för kontroll av olika slags vapen och reformer av säkerhetssektorn.

Andra insatser kan ha en mer indirekt påverkan på fred och säkerhet. Hit hör till exempel fattigdomsbekämpning, fördjupning av demokratin, bättre medier, god samhällsstyrning, respekt för mänskliga rättigheter, jämställdhet, hållbar användning av naturresurser, förebyggande av hiv/aids och korruptionsbekämpning.

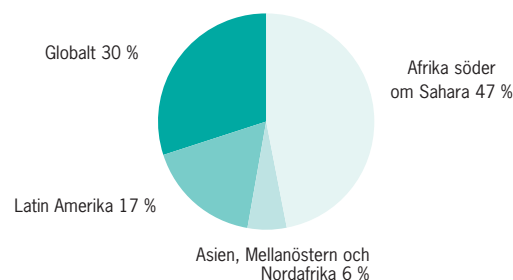
Millenniemålen

Världens ledare enades år 2000 om en rad mätbara mål för att halvera fattigdomen till 2015. En av de viktigaste förutsättningarna för att dessa så kallade millenniemål ska uppnås är fred. Krig och konflikter orsakar stort lidande för alla inblandade men ofta är det de fattigaste och mest utsatta som drabbas hårdast.

De fem länder som fick mest stöd till konfliktrelaterad verksamhet från Sida under 2005

Sudan	205 362 000
Uganda	115 252 000
Kongo, demokratiska republiken	112 480 000
Västbanken och Gaza	92 690 000
Pakistan	56 530 000
Övriga länder och regioner	1 294 682 000
Totalt	1 876 997 000

Sidas stöd till konfliktrelaterad verksamhet fördelat på regioner

Sidas stöd till konfliktrelaterad verksamhet 2005, kostnader SEK

Stöd till civilt fredsbyggande, konfliktförebyggande och konfliktlösning	63 476 000
Stöd till röjning av minor i utvecklingssyfte	49 423 000
Stöd till insatser för att förhindra rekrytering av barnsoldater samt stöd till demobilisering, avvapning och återanpassning av barnsoldater	18 368 000
Stöd till fredsbyggande insatser i FN:s regi i ett postkonfliktskede	4 049 000
Stöd till återanpassning av demobiliserad militär personal samt till att minska spridningen av handeldvapen och lätta vapen	4 272 000
Stöd till att reformera säkerhetssektorn för att förbättra demokratisk samhällsstyrning	478 000
Totalt	140 066 000

Att halvera fattigdomen i världen till år 2015 är vår tids största utmaning. Det kräver samarbete och uthållighet. Samarbetsländerna ansvarar för sin utveckling. Sida förmedlar resurser och utvecklar kunskap och kompetens. Det gör världen rikare.

STYRELSEN FÖR INTERNATIONELLT
UTVECKLINGSSAMARBETE

105 25 Stockholm
Besök: Sveavägen 20
Telefon: 08-698 50 00
Telefax: 08-20 88 64
www.sida.se, sida@sida.se